

ØSTRE LANDSRET RETSBOG

Den 6. juni 2025 holdt Østre Landsret møde i retsbygningen i Nordhavn.

Landsdommerne Ane Røddik Christensen, Gitte Rubæk Pedersen og Tina Susanne Nielsen (kst.) behandlede sagen.

Sag BS-17154/2025-OLR
(9. afdeling)

Kærende, tidligere Sagsøger

mod

Indkærede, tidligere Sagsøgte
(advokat Kim Krarup)

Ved Retten på Frederiksbergs dom af 28. oktober 2024 (sag BS-16577/2023-FRB) blev det bestemt, at Indkærede, tidligere Sagsøgte i sagsomkostninger skulle betale 750 kr. til dækning af retsafgift til Kærende, tidligere Sagsøger.

Kærende, tidligere Sagsøger har med Procesbevillingsnævnets tilladelse af 13. marts 2025 kæret afgørelsen med påstand om, at byrettens afgørelse om sagsomkostninger ændres således, at han yderligere tilkendes et skønsmæssigt fastsat beløb på op til 20.000 kr. i sagsomkostninger for tabt arbejdsfortjeneste som selvmødende advokat, og at beløbet forrentes fra den 11. november 2024 i medfør af rentelovens § 8 a, stk. 2.

Indkærede, tidligere Sagsøgte har påstået afgørelsen stadfæstet.

Anbringender

Kærende, tidligere Sagsøger har til støtte for sin påstand anført navnlig, at det er fast praksis, at selvmødende advokater tilkendes et skønsmæssigt beløb for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med sagsførelsen. Henset til lighedsprincippet bør han

tilkendes fulde sagsomkostninger, idet der ikke bør skelnes mellem, om det er parten selv som ansat advokat i et advokatselskab med én ansat, som møder, eller om det er en anden ansat advokat i et advokatselskab med flere ansatte, som møder for parten.

Indkærede, tidligere Sagsøgte har til støtte for sin påstand anført navnlig, at Kærende, tidligere Sagsøger som selvmødende advokat må anses som selvmøder og derfor ikke skal tilkendes yderligere sagsomkostninger. Der er ikke hjemmel i retsplejelovens § 316 til at godtgøre udgifter til andre end de personer, der er anført i bestemmelsen. Der er ikke en klar landsretspraksis for, hvornår en selvmøder skal have godtgjort sin tid eller tabte arbejdsfortjeneste, som i øvrigt må dokumenteres. Det anførte om advokatselskaber er ikke relevant, da ansatte advokater, der møder for et advokatselskab, er omfattet af reglerne om egenrepræsentation.

Byretten har ikke haft bemærkninger til kæremålet.

Retsgrundlag

Af retsplejelovens § 316, stk. 1, fremgår blandt andet:

”Som sagsomkostninger erstattes de udgifter, der har været fornødne til sagens forsvarlige udførelse. Udgifter til advokatbistand ... erstattes med et passende beløb...”.

Bestemmelsen fik i det væsentlige sin nuværende ordlyd ved lov nr. 554 af 24. juni 2005, som byggede på Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004. Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår blandt andet (Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, side 5522-5554):

”2.2. Retsplejerådets overvejelser

...

Med hensyn til partens eget arbejde med sagen henviser Retsplejerådet bl.a. til, at for privatpersoner kan eget arbejde ikke betegnes som en udgift eller et økonomisk tab. Retsplejerådet finder ikke grundlag for at fravige det grundlæggende princip, at erstatning kun gives for det lidte økonomiske tab, og privatpersoner kan allerede derfor efter Retsplejerådets opfattelse ikke få erstattet deres eget arbejde med sagen ...

Retsplejerådet henviser endvidere til, at erhvervsvirksomheder og offentlige myndigheder i en vis forstand ganske vist kan siges at have en udgift eller et økonomisk tab, hvis deres medarbejdere an

vender deres arbejdstid på en retssag, som virksomheden eller myndigheden er part i. Tabet er imidlertid vanskeligt at gøre op, for det afhænger af det hypotetiske spørgsmål, hvad medarbejderne ville have lavet, hvis de ikke havde arbejdet med retssagen. Hertil kommer, at når privatpersoner ikke kan få betaling for deres arbejde med retssager, som de er part i, kan det forekomme mindre rimeligt, at erhvervsvirksomheder og offentlige myndigheder skulle have denne mulighed. For erhvervsvirksomheder og offentlige myndigheder gør der sig også det forhold gældende, at arbejde med retssager indgår i de almindelige driftsomkostninger, og for erhvervsvirksomheder er udgifter til retssager i forbindelse med indkomsterhvervelsen fradragsberettigede.

...

2.3. Justitsministeriets overvejelser

...

2.3.3. Justitsministeriet finder ligesom Retsplejerådet, at udgifter til advokatbistand i forbindelse med retssagen fortsat bør erstattes med et passende standardiseret beløb.

Justitsministeriet finder, at dette bør gælde i alle tilfælde, hvor en part under sagen er repræsenteret af en mødeberettiget advokat, herunder når den pågældende advokat er ansat hos parten eller hos en mandatar, der fører retssagen på partens vegne.

I nyeste retspraksis tilkendes ikke sagsomkostninger til dækning af advokatbistand, når den vindende part under sagen er repræsenteret af en advokat, der er ansat hos parten eller hos en mandatar, der fører retssagen på partens vegne, idet der henvises til, at parten henholdsvis mandataren ikke har haft udgifter til advokatsalær. Justitsministeriet finder imidlertid, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at størrelsen af sagsomkostningerne til den vindende part alene afhænger af, om parten under sagen er repræsenteret af en mødeberettiget advokat, og ikke af, om den pågældende advokat modtager betaling i form af salær eller løn. Dette gælder, selv om lønudgiften til en ansat advokat generelt måtte være lavere end salæret til en ekstern advokat, idet sagsomkostningerne udmåles efter standardtakster, der ikke afhænger af partens konkrete udgifter til advokatbistand.

...

Til § 316

...

Ændringen fra »advokatsalær« til »advokatbistand« indebærer, at en part, der er repræsenteret af en mødeberettiget advokat under hele retssagen, og som tilkendes fulde sagsomkostninger, i alle tilfælde skal have tilkendt det sædvanlige standardiserede sagsomkostningsbeløb til dækning af udgifter til advokatbistand. Fremover vil det således være uden betydning for størrelsen af sagsomkostningerne, om parten betaler et egentligt salær til advokaten, eller om advokaten f.eks. er ansat af parten eller af en organisation, der optræder som mandatar for parten under retssagen.«

-

-

I betænkning nr. 1436/2004 havde Retsplejerådet anført blandt andet:

”4. Udmålingen af sagsomkostninger

...

4.1. Andre udgifter end advokatsalær

...

Parternes egne udgifter

Spørgsmålet om erstatning af parternes personlige udgifter er kompliceret.

...

I almindelighed bør en part, der er selvmøder, også have dækket tabt arbejdsfortjeneste eller udgift til afløser. Man må i den forbindelse have for øje, at alternativet kunne være, at parten gav møde ved advokat, således at parten i stedet skulle have tilkendt et passende beløb til dækning af advokatsalær.

-

-

For selvstændige erhvervsdrivende, der ikke har antaget en afløser, må den tabte arbejdsfortjeneste ansættes efter et skøn, og retten kan ikke uden videre lægge partens egen opgørelse til grund, ...

Efter Retsplejerådets opfattelse bør sagsomkostninger til en selvstændig advokat, der er selvmøder i sin egen sag, udmåles på den måde. Dette gælder, uanset om sagen udspringer af advo

-

-

-

katvirksomheden eller af andre forhold. For at understrege, at selvmødere, der er advokater, behandles præcis som alle andre selvmødere, bør retterne fremover undgå udtryk, der signalerer, at advokaten får tilkendt et »nedsat advokatsalær«.

Retsplejerådet er opmærksom på, at advokater eksempelvis inden for samme firma kan lade sig repræsentere af hinanden i de sager, som de hver især er part i, og dermed opnå, at en tabende modpart skal betale et passende beløb til dækning af advokatsalær. Dette er imidlertid ikke anderledes, end når en advokat i øvrigt møder for en nærstående (for eksempel sin ægtefælle), hvor en tabende modpart også skal betale et passende beløb til dækning af advokatsalær. Dette forudsætter dog, at advokaten møder som advokat (og altså har møderet for den pågældende ret) og ikke som partens ægtefælle i medfør af retsplejelovens § 260, stk. 2, 2. led (hvor der ikke stilles krav om møderet).

...

Parternes eget arbejde med sagen

Endelig er der spørgsmålet om parternes eget arbejde med sagen. I enhver retssag vil parten skulle bruge en vis tid på sagen, og i en række sager vil det være nødvendigt at bruge meget tid.

For privatpersoner kan dette tidsforbrug imidlertid ikke betegnes som en udgift eller et økonomisk tab. Der er intet grundlag for at fravige det grundlæggende princip, at erstatning kun gives for det lidte økonomiske tab. Privatpersoner kan derfor ikke få erstattet deres eget arbejde med sagen.

Den personlige belastning, som en retssag kan være, kan efter Retsplejerådets opfattelse ikke kompenseres via reglerne om sagsomkostninger. I stedet må målet være at indrette procesreglerne på en sådan måde, at deltagelse i en retssag i mindre grad opleves som en belastning. Der henvises i den forbindelse til Retsplejerådets overvejelser om indførelse af en forenklet procesform for sager om mindre krav ...

Erhvervsvirksomheder og offentlige myndigheder kan i en vis forstand siges at have en udgift eller et økonomisk tab, hvis deres medarbejdere anvender deres arbejdstid på en retssag, som virksomheden eller myndigheden er part i. Tabet er imidlertid vanskeligt at gøre op, for det afhænger af, hvad medarbejderne ville have lavet, hvis de ikke havde arbejdet med retssagen, og det er et hypotetisk spørgsmål.

Hertil kommer, at når privatpersoner ikke kan få betaling for deres arbejde med retssager, som de er part i, kan det forekomme mindre rimeligt, at erhvervsvirksomheder og offentlige myndigheder skulle have denne mulighed.

For erhvervsvirksomheder og offentlige myndigheder gør der sig også det forhold gældende, at arbejde med retssager indgår i de almindelige driftsomkostninger, og for erhvervsvirksomheder er udgifter til retssager i forbindelse med indkomsterhvervelsen fradragsberettigede.

Endelig bemærkes, at hvis en part vælger helt at være selvmøder, skal parten have dækket transport og ophold samt tabt arbejdsfortjeneste eller afløser i forbindelse med deltagelse i retsmøder og andre retsskridt, jf. ovenfor.

Retsplejerådet konkluderer på denne baggrund, at det bortset fra disse selvmødertilfælde bør fastholdes, at partens eget arbejde med sagen ikke erstattes som sagsomkostning.”

Landsretten afsagde

K E N D E L S E

Det bemærkes, at det ikke fremgår af byrettens domskonklusion, at Indkærede, tidligere Sagsøgte skal erstatte Kærendes, tidligere Sagsøger udgift til retsafgift på 750 kr. Dette fremgår imidlertid af præmissen.

Landsretten finder på baggrund af forarbejderne til retsplejelovens § 316, at Kærende, tidligere Sagsøger skal anses som selvmøder, og at han dermed, da der ikke fore-ligger dokumentation for hans tab, har krav på et skønsmæssigt fastsat beløb til dækning af tabt arbejdsfortjeneste ved sin deltagelse i retsmøder.

Det fremgår af sagen, at hovedforhandlingen havde en varighed af to timer, og at der ikke har været afholdt andre retsmøder i sagen. Landsretten fastsætter herefter beløbet til 2.000 kr. til dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

Allerede fordi Kærende, tidligere Sagsøger personligt og ikke hans advokatselskab er part i den foreliggende sag, kan det anførte om forskelsbehandling mellem enkelt-mandsvirksomheder og advokatselskaber med flere ansatte ikke føre til et andet resultat.

Det følger af rentelovens § 8 a, stk. 2, at rente i tilfælde af appel skal betales fra udløbet af fuldbyrdesfristen for afgørelsen i den foregående instans, i det

omfang afgørelsen stadfæstes. Beløbet på 750 kr., som byretten tilkendte Kærende, tidligere Sagsøger i sagsomkostninger, forrentes således fra udløbet af fuldbyrdesfristen af byrettens dom. Bestemmelsen finder derimod ikke anvendelse på det beløb, hvormed landsretten forhøjer de tilkendte sagsomkostninger, som derfor forrentes fra udløbet af fuldbyrdesfristen for landsrettens afgørelse.

Efter udfaldet af kæresagen, som er behandlet på skriftligt grundlag, skal ingen af parterne betale kæremålsomkostninger til den anden part.

Landsretten ændrer herefter byrettens omkostningsafgørelse som nedenfor bestemt.

THI BESTEMMES:

Byrettens omkostningsafgørelse ændres således, at Indkærede, tidligere Sagsøgte inden 14 dage til Kærende, tidligere Sagsøger skal betale i alt 2.750 kr., hvoraf 750 kr. forrentes fra udløbet af fuldbyrdesfristen for byrettens dom, og 2.000 kr. forrentes fra udløbet af fuldbyrdesfristen for denne kendelse.

Ingen af parterne skal betale kæremålsomkostninger til den anden part.

Kæreafgiften tilbagebetales.

Sagen sluttet.

Publiceret til portalen d. 10-06-2025 kl. 12:31

Modtagere: Advokat (H) Kim Krarup, Kærende, tidligere Sagsøger, Indkærede,
tidligere Sagsøgte